

[ONDERWIJSSPIEGEL 2015]

Eén rapport, drie delen

- **Deel 1: Doorlichtingen**
 - De cijfers (2013-2014)
 - De conclusies per onderwijsniveau
- **Deel 2: Onderzoeken in de kijker**
 - Talenbeleid in de Vlaamse scholen
 - Zorg- en gelijke onderwijskansen
 - Zorg voor risicoleerlingen
 - Het Nederlandstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- **Deel 3: Andere opdrachten**
 - Examencommissie, leerplannen en nuttige ervaring
 - Huisonderwijs
 - GIA-rapport
 - Nieuwe vestigingsplaatsen
 - Meldpunt Onderwijsinspectie

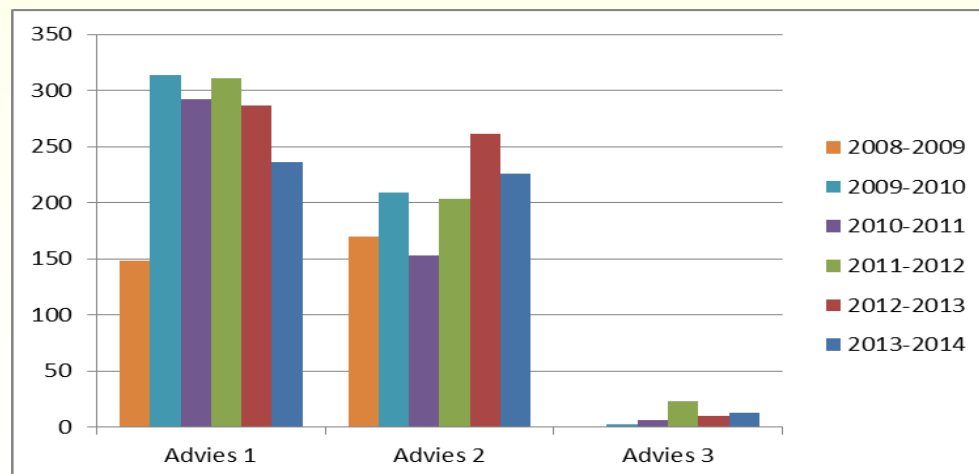
Deel 1: Doorlichtingen

Welke adviezen?

Aantal doorgelichte instellingen in 2013-2014		Advies 1	Advies 2	Advies 3
bao	326	184	133	9
bubao	15	7	8	0
so	78	24	51	3
leren en werken (dbso en leertijd)	8	0	5	3
buso	11	5	6	0
dko	18	8	10	0
CLB	10	4	6	0
vwo	11	4	7	0
Totaal	477	236	226	15

97 % van de onderwijsinstellingen wordt 'gunstig' beoordeeld

Bereiken van de onderwijsdoelen?

- Een ruime meerderheid van de leergebieden, vakken en structuuronderdelen voldoet

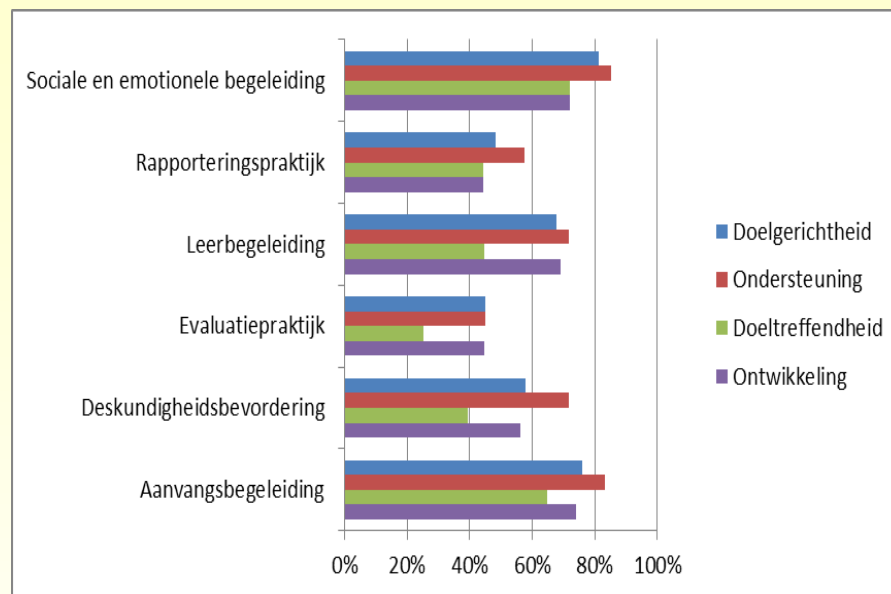
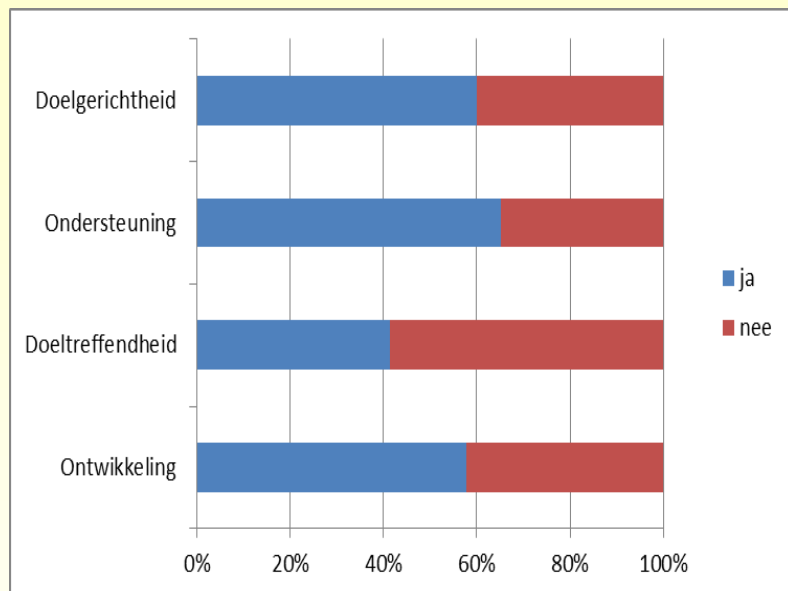
Onderwijsniveau	Aantal instellingen	Voldoet	Voldoet niet
bao	326	76.4 %	23.6 %
bubao	15	65 %	35 %
buso	11	76.4 %	23.6 %
CBE	2	80%	20%
CLB	10	82.7 %	17.3 %
CVO	9	52.5 %	47.5 %
DKO	18	91.7 %	8.3 %
Leren & werken: dbso	6	43 %	57 %
Leren & werken: leertijd	2	3.8 %	96.2 %
So	78		
1^e graad		54 %	46 %
aso		65 %	35 %
bso		49 %	51 %
kso		49 %	51 %
tso		56 %	44 %

- De evaluatiepraktijk blijft een aandachtspunt

Een aantal leergebieden, vakken of structuuronderdelen vragen extra aandacht:

- Bao & bubao: wereldoriëntatie, muzische vorming en lichamelijke opvoeding
- So & vwo: in de beroepsopleidingen de basisvorming en de algemene vorming
- Stelsel leren en werken: aansluiting bij onderwijsdoelen
- Dko: dans
- CLB: na sensibilisering rond medische consulten nu begeleiding prioritaire doelgroepen en informatieverstrekking

De kwaliteitsbewaking

Nood aan verschuiven van focus op 'hoeveelheid inzet en actie' naar focus op 'welke resultaten worden bereikt'?

Kwaliteitsverbetering realiseren door een 'onderzoekende houding' op diverse niveaus

Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

2013 - 2014	Aantal	Advies 1	Advies 2	Advies 3
Bao	326	224	90	12
Bubao	15	9	3	3
So	78	51	22	5
Dbso	6	1	4	1
Buso	11	5	3	3
Dko	18	5	9	4
CLB	10	10	0	0
Vwo (CVO + CBE)	11	7	4	0
Totaal	475	312 (66 %)	135 (28 %)	28 (6 %)
Totaal 2011-2012	868	527 (61 %)	324 (37 %)	17 (2 %)
Totaal 2012-2013	563	380 (67 %)	168 (30 %)	15 (3 %)

94 % van de infrastructuur krijgt een 'gunstig' oordeel

Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

- Focus op:
 - organisatie
 - bewoonbaarheid en veiligheid
 - gezondheid en hygiëne
- Belangrijkste conclusies:
 - vrijwel alle instellingen zijn hier actief mee aan de slag
 - de meeste leslokalen voldoen en systematische (vaak verplichte) controles worden opgevolgd. In buso, dbso en dko zijn er echter nog vaak tekorten
 - het zelf actief opsporen / beheersen van tekorten & risico's kan beter

Deel 2: Onderzoeken in de kijker

Talenbeleid: wie, wanneer en wat?

- **Periode**
 - 2009-2014
- **Aantal scholen**
 - Niet-centrumsteden: 715 bao en 125 so
 - Centrumsteden: 291 bao en 130 so
 - BHG: 116 bao en 32 so
- **Organisatorische kwaliteit** van het talenbeleid
- **Inhoudelijke kwaliteit** van het talenbeleid
 - Nederlands als instructietaal
 - Nederlands voor de communicatie
 - Nederlands en moderne vreemde talen als leergebied/vak

Talenbeleid: de resultaten

- **Positieve evolutie sinds de pilootfase**
 - betere doelgerichtheid
 - meer aandacht voor de structurele ondersteuning
 - beleidsmatige afspraken
 - werkvormen voor communicatief taalgebruik
- **Werk aan de winkel voor**
 - het evalueren van de concrete resultaten, het nagaan of beleidsafspraken tot op de klasvloer geraken, het in kaart brengen van effecten, het onderzoeken of het talenbeleid resulteert in goede leerprestaties voor de taalzwakke leerlingen ... 'de doeltreffendheid'!
 - taalgericht vakonderwijs
- **Niet alle scholen zijn mee ... Niet alle leraren zijn mee ...**

Zorg voor leerlingen en gelijke kansen

- **De onderzoeken**

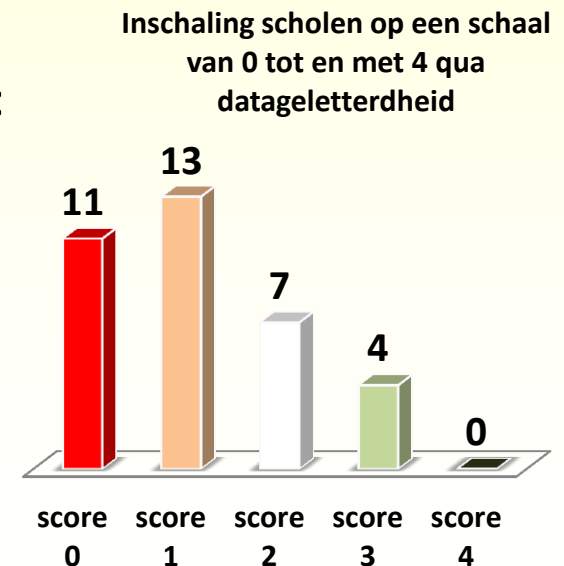
- Bao: hoe wendt de school de SES-lestijden aan?
Onderzoek tijdens de doorlichtingen in 316 basisscholen
- Bubao: 44 GOK-controles (tweede cyclus)
- Buso: 42 GOK-controles (tweede cyclus)
- So: 329 GOK-controles (vierde cyclus)

- **De resultaten en aanbevelingen**

- Scholen kiezen vooral voor het uitwerken van een gericht aanbod taalvaardigheidsonderwijs
- De meeste controles resulteerden in een gunstig advies (ongeveer 9/10)
- Doeltreffend handelen (wat zijn de effecten van de acties?) is de achilleshiel
- Beleidsvoerend vermogen, samenwerking en coördinatie zijn mogelijke hefboomen

Zorg, kwaliteitszorg en datageletterdheid

- **Drie onderzoeksvragen, vier deelonderzoeken**
 - Hoe goed zorgen scholen voor hun kwaliteit?
 - Hoe datageletterd zijn scholen?
 - Is er een verband tussen kwaliteitszorg en datageletterdheid?
- **De resultaten**
 - Grote verschillen tussen scholen voor de interne kwaliteitszorg (40 % blijft achter)
 - Grootte van de school en van de investeringen: weinig invloed - betrokkenheid werkvloer: sterke invloed
 - Congruentie tussen een degelijk kwaliteitszorgsysteem en datageletterdheid
 - Scholen zijn nog niet allemaal bezig met doorgedreven datagebruik, maar er is zeker openheid ...

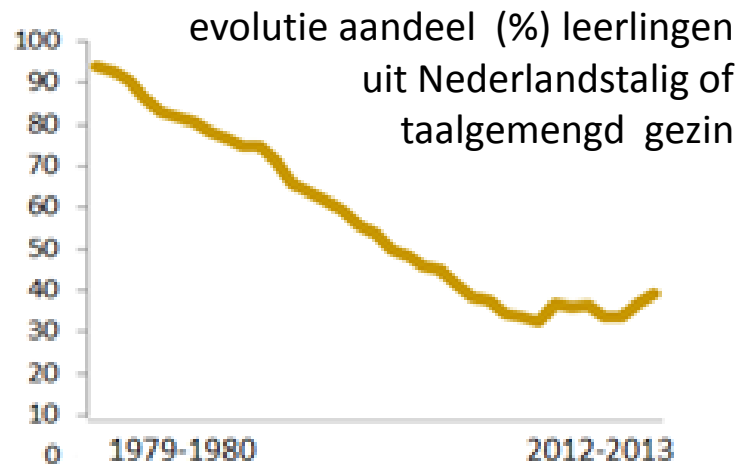
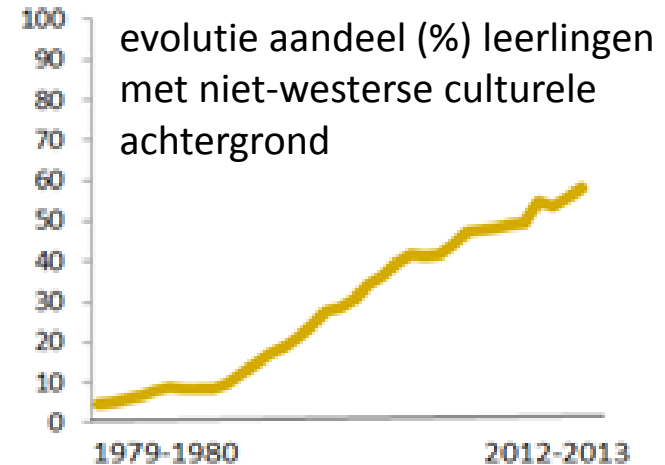
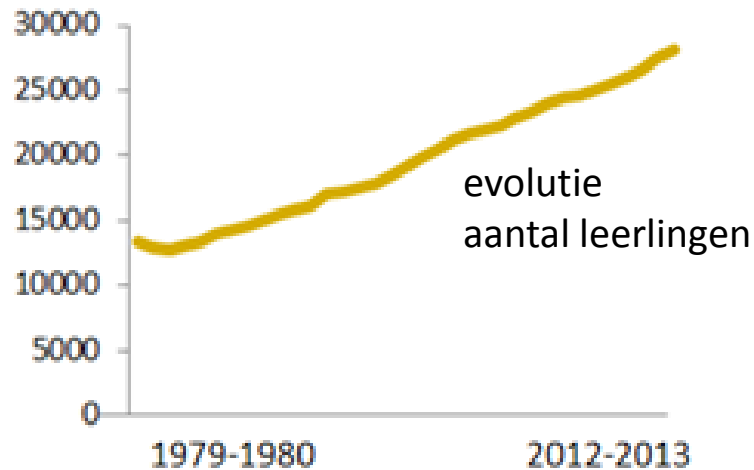

Het Brusselrapport: de adviezen

	Aantal scholen	Advies 1	Advies 2	Advies 3
Bao	130	56	66	8
		43 %	51 %	6 %
So	35	7	25	3
		20 %	71 %	9 %

De Brusselse basisscholen: een uitdagende context en input

onderwijskansenindex

	gemiddelde index
Brussel	2,35
Antwerpen	2,07
centrumsteden	1,41
geen centrumstad of BXL	0,57

- De adviezen zijn minder gunstig dan in Vlaanderen

Aantal doorgelichte basisscholen			Advies 1	Advies 2	Advies 3
Brussel	Aantal	130	56	66	8
	%		43%	51%	6%
Antwerpen	Aantal	167	107	53	7
	%		64%	32%	4%
Centrumsteden (incl Antw. zonder Brussel)	Aantal	403	268	127	8
	%		67%	32%	2%
Niet-centrumsteden	Aantal	1220	815	399	6
	%		67%	33%	0,5%

- De infrastructuur is vaak een pijnpunt
- Er is veel aandacht voor leerbegeleiding, maar deze mist nog te vaak doeltreffendheid
- Gelijkaardige aandachtspunten als in Vlaanderen
- De evaluatiepraktijk is vaak (zeer) zwak

- Lesgeven in Brussel vereist een doorgedreven expertise die niet bij alle leraren aanwezig is
“Leraren in het Brussels bao zijn jonger, hebben minder ervaring, hebben minder vaak het vereiste diploma, wonen verder af en stromen sneller uit”.
- De samenwerking met partners heeft een gunstig effect op de dynamiek, de ontwikkeling en het professioneel handelen
- Ook de directeur van de Brusselse basisschool ervaart te weinig tijd voor pedagogisch-didactische taken maar een goed algemeen beleid rendeert
- Moeilijk? **JA!**
Mogelijk? **JA!**

De Brusselse scholen voor secundair onderwijs

- Stijgend aantal leerlingen: van 12.936 (in 2007) naar 13.961 (in 2014)
- Stijgende OKI: van 1,74 (in 2007) naar 1,97 (in 2014)
- Groter lerarenverloop en dus meer startende leraren dan in Vlaanderen
- Atypische spreiding van het onderwijsaanbod

	Aantal scholen	% leerlingen in BHG	% leerlingen in Antwerpen	% leerlingen Centrumstad	% leerlingen niet centrum stad
GRAAD I					
A-stroom	29 scholen	87 %	78 %	85 %	85 %
B-stroom	13 scholen	13 %	22 %	15 %	15 %
GRAAD II en III					
aso	20 scholen	57 %	34 %	38,5 %	40,5 %
tso	15 scholen	17 %	27 %	31 %	33 %
bsa	12 scholen	20 %	33 %	27 %	26 %
kso	4 scholen	6 %	6 %	4 %	0,4 %

Adviezen

			Advies 1	Advies 2	Advies 3
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Aantal	35	7	25	3
	%		20 %	71 %	9 %
Centrumsteden	Aantal	239	91	142	6
	%		38 %	59 %	3 %
Niet-centrumsteden	Aantal	334	132	196	6
	%		40 %	59 %	2 %
Antwerpen	Aantal	57	16	37	4
	%		28 %	65 %	7 %

- Scholen met een hoge gemiddelde OKI per leerling ervaren meer moeilijkheden om de leerplannen te realiseren en de onderwijsdoelen te bereiken. De verschillen tussen de scholen zijn groot.
- Evenwicht tussen het geven van kansen en het werken aan een vereist beheersingsniveau is precair: de studiebekrachtiging komt in gevaar.
- De specifieke context en input vereisen een grote deskundigheid van de schoolteams om gepast in te spelen op de meertalige en grootstedelijke context. Op dit vlak is er nog een behoorlijke marge voor verbetering, vooral op het vlak van taalgericht vakonderwijs.
- Het onderwijsaanbod moet worden herzien: er zijn te weinig arbeidsmarktgerichte opleidingen.

Brusselse scholen: conclusies

- Er is nood aan een gedifferentieerd personeelsbeleid.
- Het accuraat monitoren van de leerlingresultaten (bereiken van de onderwijsdoelen) en de deskundigheidsontwikkeling van de leraren is cruciaal.
- Taalvaardigheidsverwerving is essentieel maar ook moeilijk. Duidelijke normen voor binnen de leergebieden en vakken zijn wenselijk naast een schoolbrede implementatie.
- Geëxpliciteerde kwaliteitsindicatoren voor de evaluatiepraktijk, de studiebekrachtiging, een leer- en loopbaanbegeleiding dringen zich op.
- Voor bao: BVH bereikt een kritische grens.
- Voor so: een voldoende gedifferentieerd onderwijsaanbod ontbreekt.

Deel 3: Andere opdrachten

Meldingen en vragen

- In 2013-2014 registreerden we **324 meldingen en vragen**
- Meldingen
 - grotendeels van ouders
 - over tekortschietende leerlingenbegeleiding en zorg
 - over BVH
 - over het sanctioneren en evalueren
- Informatieve vragen
 - vooral van personeelsleden:
over de doorlichting en interpretatie van regelgeving
 - en van ouders:
over doorlichtingsverslagen,
onderwijsaanbod, organisatie onderwijs en
evaluatiepraktijk

En nu?

Een belangrijke ontwikkelingskans ...

- Schoolleiders slagen er nog niet goed in processen aan te sturen tot die effect sorteren op de klasvloer.
- Leraren kunnen méér worden geëngageerd in de kwaliteitsbewaking.
- Het praktijkgericht onderzoeksvermogen van schoolleiders en leraren kan beter.
- Professionele samenwerking en kennisdeling, coördinerende schakels en behoeftedekkende deskundigheidsontwikkeling zijn succesvolle hefboomen.

Hierdoor kan de doeltreffendheid waarmee leraren handelen betekenisvol verhogen en kunnen diverse pijnpunten in ons onderwijs worden weggewerkt.

[VRAGEN ?]

- **Inspecteur-generaal
Lieven Viaene**
 - lieven.viaene@ond.vlaanderen.be
 - 02 553 87 13 of 0499 39 61 61
- **Coördinerend inspecteur
Martine Vranken**
 - martine.vranken@ond.vlaanderen.be
 - 02 553 89 77 of 0499 59 43 88